

RASSENPROEF BOTERSLA HERFSTTEELT ZWAAR, 2-DE BEOORDELING 1992

PROEFOPZET

In de herfstteelt zware sla (> 28 kg/100st.) van 1992, 2-de beoordeling, werden 4 botersla rassen op hun gebruikswaarde voor de praktijk beproefd. Maestro en Arcade werden als vergelijkingsras aan de serie toegevoegd.

De proeven lagen op de volgende bedrijven:

- J. Groenewegen (2-voud) (Groe)
- W. Doelman 1 (2-voud) (Doel)
- W. Doelman 2 (2-voud) (Doe2)
- A. Vreugdenhil (2-voud) (Vreu)
- L. Peeters (2-voud) (Peet)

Tabel 1. Proef- en proefveldgegevens

	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet
aantal pl/veld	60	60	60	60	60
aantal pl/m ²	16	16	16	14	16
zaaidata	11-09-92	31-08-92	14-09-92	09-09-92	09-09-92
plantdata	01-10-92	15-09-92	02-10-92	25-09-92	29-09-92
beoordelingsdata	11-12-92	11-11-92	18-12-92	02-12-92	04-12-92
oogstdata	11-12-92	11-11-92	18-12-92	02-12-92	04-12-92
beoordelaars	6	5	10	8	6

Tabel 2. Veldnummers van de in de proef opgenomen rassen

Ras	Groe		Doel		Doe2		Vreu		Peet	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
A	6	9	2	12	4	7	6	7	6	10
B	5	12	6	9	1	11	1	10	2	11
C	1	10	3	11	5	12	3	12	4	7
D	2	8	1	8	6	9	4	9	1	8
E	3	11	4	10	3	10	5	11	5	9
F	4	7	5	7	2	8	2	8	3	12

I en II zijn de verschillende parallellen.

Tabel 3. Resistenties

Code	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	+	-	-	-	.
B	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	-	-	-	-	.
C	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	+	-	-	-	+
D	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	+	-	+	-	.
E	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	+	-	-	-	.
F	-	-	-	-	-	-	-	.	.	-	-	+	-	+	-	.

- = resistent

+ = vatbaar

. = onbekend

WAARNEMINGEN

De waarnemingen zijn op bedrijf Doelman 2 gedaan door vertegenwoordigers van de deelnemende zaadbedrijven, de tuinders, de N.A.K.G., het C.B.T., de gewasspecialist van het Proefstation te Naaldwijk, de voorlichtingsdienst en de medewerkers van het gebruikswaardeonderzoek. Op de overige proefplaatsen is door de regionale werkgroep en vertegenwoordigers van het gebruikswaardeonderzoek beoordeeld.

In het oogstbare stadium werd er beoordeeld op de volgende criteria:

- sluiting bovenkant
- kropvulling
- aanslag
- geel blad
- graterigheid
- rand
- glazigheid
- omvang
- kleur
- gebruikswaarde

De cijfers werden ondersteund door opmerkingen. Op alle proefplaatsen werd het 100 kroggewicht per parallel bepaald. Op 3 bedrijven, W.Doelman, A.Vreugdenhil en L.Peeters werd in tweevoud het nitraatgehalte bepaald. In de tabel met nitraatgehalten is ook een kolom opgenomen met het gemiddelde nitraatgehalte (absoluut en relatief) over de 6 parallellen van deze 2-de beoordeling (1992) en de 8 parallellen van de 1-ste beoordeling (1991); een gemiddelde dus over 14 parallellen.

De houdbaarheid werd bepaald aan de hand van de botersla van J.Groenewegen, W.Doelman en A.Vreugdenhil.

De resultaten staan in de volgende tabellen.

TOELICHTING BIJ DE TABELLEN

Betekenis der cijfers:

a) bij de beoordeling in het oogstbare stadium:

sluiting bovenkant	meer sluiting - hoger cijfer
kropvulling	meer vulling - hoger cijfer
aanslag	meer aanslag - lager cijfer
geel blad	meer geel blad - lager cijfer
graterigheid	meer graterig - lager cijfer
rand	meer rand - lager cijfer
glazigheid	meer glazigheid - lager cijfer
omvang	grotere omvang - hoger cijfer
kleur	lichtere kleur - hoger cijfer
gebruikswaarde	betere gebruikswaarde - hoger cijfer

b) bij de houdbaarheidsproeven:

verkleuring snijvlak na bewaring	meer verkleuring - lager cijfer
waardering rot na bewaring	meer rot - lager cijfer

c) algemeen:

gem. = gemiddelde van de rassen

* = geen bepalingen gedaan

rel. = relatieve waarde met het proefgemiddelde = 100

1^e+2^e = gemiddelde over de 1^e beoordeling (1991) en 2^e beoordeling (1992)

Tabel 4. Sluiting bovenkant

bedrijf ras	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
A	6.8	6.8	*	6.4	6.5	6.6
B	6.6	6.0	*	6.2	6.0	6.2
C	6.8	7.9	*	6.3	6.4	6.9
D	6.8	7.6	*	6.2	6.3	6.7
E	6.4	5.7	*	6.2	5.9	6.2
F	7.1	7.3	*	6.4	6.5	6.8

Tabel 5. Kropvulling

bedrijf ras	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
A	6.8	7.4	7.1	6.6	7.0	7.0
B	7.1	6.8	7.0	6.4	6.7	6.8
C	7.4	8.0	7.3	6.8	7.4	7.4
D	6.6	7.6	7.1	6.0	6.3	6.7
E	6.4	6.8	7.1	6.3	6.6	6.6
F	7.0	7.6	7.3	6.8	7.3	7.2

Tabel 6. Aanslag

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	5.2	6.2	5.5	6.1	7.3	6.1
B	5.4	5.4	5.4	6.2	4.9	5.5
C	5.7	5.7	5.8	7.4	7.3	6.4
D	5.3	6.3	5.4	6.1	6.3	5.9
E	5.6	6.2	5.8	6.9	7.0	6.3
F	5.3	5.9	6.0	6.9	6.4	6.1

Tabel 7. Geel blad

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	5.5	6.1	5.7	6.3	6.9	6.1
B	5.6	5.4	5.8	6.1	6.3	5.8
C	5.8	5.7	5.7	6.8	6.8	6.2
D	5.7	6.3	5.7	5.9	6.1	5.9
E	5.8	6.1	6.0	5.9	6.6	6.1
F	5.7	5.9	5.9	6.3	6.4	6.0

Tabel 8. Graterigheid

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	6.1	7.0	6.0	5.7	6.8	6.3
B	6.4	6.7	6.3	6.7	7.1	6.6
C	6.3	6.6	6.0	6.4	7.1	6.5
D	5.8	6.6	5.4	5.9	6.3	6.0
E	6.4	7.7	6.5	6.8	7.1	6.9
F	6.0	6.7	6.2	5.8	6.8	6.3

Tabel 9. Rand

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	5.1	6.0	*	7.3	8.1	6.6
B	5.3	5.0	*	6.1	8.1	6.1
C	4.9	4.6	*	7.3	8.3	6.3
D	5.3	6.8	*	7.3	8.3	6.9
E	7.8	8.7	*	7.6	8.3	8.1
F	5.8	5.6	*	7.0	8.0	6.6

Tabel 10. Glazigheid

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	4.2	7.6	*	7.0	8.3	6.8
B	4.6	7.4	*	6.9	8.2	6.8
C	3.7	6.3	*	7.1	8.3	6.4
D	4.1	8.1	*	7.4	8.3	7.0
E	5.1	8.8	*	7.5	8.3	7.4
F	4.5	7.8	*	6.9	8.2	6.9

Tabel 11. Omvang

bedrijf	Doe2	Kleur
ras		
A	7.9	7.1
B	7.8	7.2
C	8.1	7.7
D	7.8	7.1
E	7.2	7.3
F	7.7	7.1

Tabel 12. Gebruikswaarde

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	5.0	6.2	4.6	6.1	7.0	5.8
B	5.3	4.8	4.8	6.2	6.2	5.5
C	4.7	4.2	4.8	6.6	7.5	5.6
D	4.7	6.2	5.2	6.0	6.8	5.8
E	6.6	8.0	6.5	6.5	7.3	7.0
F	5.3	5.7	5.8	6.1	7.1	6.0

Tabel 13. Netto krogewicht in kg/100 stuks

bedrijf	Groe	Doel	Doe2	Vreu	Peet	Gem.
ras						
A	30.8	38.2	36.3	25.8	33.6	32.9
B	31.1	32.2	31.9	25.8	32.9	30.8
C	31.6	34.1	33.1	24.2	32.3	31.1
D	31.1	34.1	33.2	24.7	31.7	31.0
E	32.6	34.4	34.4	26.4	35.0	32.6
F	32.0	36.6	33.8	26.8	32.5	32.3

Tabel 14. Verkleuring snijvlak na bewaring

bedrijf	Groe	Doe2	Vreu	Gem.
ras				
A	7.5	7.0	7.5	7.3
B	6.5	7.0	7.0	6.8
C	7.5	7.5	7.0	7.3
D	6.5	7.5	8.0	7.3
E	6.5	6.0	6.5	6.3
F	7.5	7.5	7.0	7.3

Tabel 15. Waardering rot na bewaring

bedrijf	Groe	Doe2	Vreu	Gem.
ras				
A	3.2	3.7	3.8	3.6
B	3.2	3.9	4.1	3.7
C	3.8	4.2	4.3	4.1
D	3.2	3.7	4.7	3.9
E	3.8	4.0	4.1	4.0
F	3.3	3.9	4.4	3.9

Tabel 16. Nitraatgehalte in ppm produkt

bedrijf	Doe2	Vreu	Peet	Gem.		Gem. 1 ^e +2 ^e	
				ppm	rel.	ppm	rel.
A	4173	4329	4022	4175	103	3950	102
B	3954	4202	3672	3943	97	3815	98
C	4131	4258	4074	4154	103	3959	102
D	4306	4218	3998	4174	103	3900	101
E	4038	4064	4036	4046	100	3886	100
F	3900	3905	3644	3816	94	3758	97
G							

Tabel 17. Samenvatting van de gemaakte opmerkingen per ras

- A rand (13x), stip (5x), veel smet (4x), oude glazigheid (2x), veel rot in het hart (2x), ongelijk, wat grove nerven, te royaal, losse krop, tulperig, slecht, klets koppen, spranten.
- B rand (15x), smet (6x), stip (5x), wisselend, oude glazigheid, te los, flodderig, matig, rot, glazig, klets koppen, aanslag.
- C rand (20x), vrij veel stip (12x), oude glazigheid (3x), lichtere kleur, weinig geel blad, veel scheurtjes, spranten, sla is rijp.
- D rand (9x), smet (5x), stip (3x), lang (2x), oude glazigheid, wisselende vulling, chlorose, ongelijk, slecht, te los, veel aanslag en geel blad, flodderig.
- E goed (3x), nerfje, iets smet, iets glazig, groot snijvlak, dikbladig, scheve krop opbouw, openheid is positief t.o.v. andere rassen (zware sla).
- F rand (12x), stip (6x), wisselende vulling, ongelijk, dikke nerf redelijk, oude glazigheid, glazigheid, lang.

Naaldwijk, januari 1993

R-J v/der Heijden
H. Douma
J. v. Uffelen
R. Elgersma

HERFSTTEELT BOTERSLA ZWAAR GEWICHT 2-DE BEOORDELING 1992

A	E 9204	Enza
B	E 2230	Enza
C	LM 5539	L. de Mos
D	42-98 RZ	Rijk Zwaan
E	Maestro (st.)	Rijk Zwaan
F	Arcade (st.)	Rijk Zwaan